

Володимир Ярославович ФАРІОН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку у виробничій сфері,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: fationvolodymyr@ukr.net

Ярослав Миронович ФАРІОН

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів суб'єктів господарювання і страхування,
Тернопільський національний економічний університет
E-mail: yarfarion@ukr.net

РОЛЬ ПОСЕРЕДНИКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ

Фаріон, В. Я. Роль посередників на фінансовому ринку України [Текст] / Володимир Ярославович Фаріон, Ярослав Миронович Фаріон // Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2016. – Том 24. – № 1. – С. 153-160. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Предметом дослідження є уточнення економічної сутності фінансових посередників шляхом систематизації поглядів вчених на фінансове посередництво. Висловлюється думка, що успішне функціонування фінансового ринку неможливе без створення та розвитку якісних фінансових посередників - банків і небанківських фінансових установ. Висвітлено значення та роль фінансових посередників як важливого елемента інфраструктури забезпечення суб'єктів ринку фінансовими ресурсами та активного інвестора. Авторами проаналізовано діяльність фінансових посередників на вітчизняному фінансовому ринку, виявлено проблеми їхнього функціонування та подальшого розвитку. Запропоновано заходи щодо покращення діяльності фінансових посередників, зокрема: інформування населення про стан діяльності учасників фінансового ринку; активізацію ролі держави та її органів у зміцненні фінансового ринку України; впровадження нових, більш привабливих та прогресивних видів послуг на фінансовому ринку України; приведення вітчизняного фінансового ринку у відповідність до світових стандартів.

Ключові слова: фінансовий ринок; фінансові посередники; банки; небанківські фінансові установи; кредитні спілки; страхові компанії; недержавні пенсійні фонди; ломбарди; лізингові компанії; факторингові компанії.

Volodymyr Yaroslavovych FARION

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Accounting in the Manufacturing Sector,
Ternopil National Economic University,
Lvivska str., 11, Ternopil,
E-mail: fationvolodymyr@ukr.net

Yaroslav Myronovych FARION

PhD in Economics,
Associate Professor,
Department of Finance and Insurance Entities
Ternopil National Economic University,
Lvivska str., 11, Ternopil,
E-mail: yarfarion@ukr.net

THE ROLE OF INTERMEDIARIES IN THE FINANCIAL MARKET OF UKRAINE

Abstract

The subject of the research is the clarification of the economic substance of financial intermediaries by systematization of views of scientists on financial intermediation. It has been suggested that the successful functioning of financial markets is impossible without the creation and development of high-quality financial intermediaries - banks and non-bank financial institutions. The importance and role of financial intermediaries as an important element of the market infrastructure for financial resources and an active investor are considered. The activities of financial intermediaries in the domestic financial market are analyzed. The problems of their operation and further development are investigated. The measures of improving the activities of financial intermediaries are offered. Among them we can distinguish the informing public about the state of financial market participants; activation of the role of state institutions in strengthening the financial market of Ukraine; introduction of new, more attractive and progressive types of services in the financial market of Ukraine; bringing the domestic financial market in line with international standards.

Keywords: *financial market; financial intermediaries; banks; non-bank financial institutions; credit unions; insurance companies; private pension funds; pawnshops; leasing companies; factoring companies.*

JEL classification: G15

Вступ

Функціонування фінансового ринку значною мірою залежить від діяльності фінансових посередників, які в сучасних умовах є професіоналами фінансового ринку, виступають ключовою фігурою і займають центральне місце на всіх його сегментах. Основне призначення фінансових посередників визначається їх спроможністю забезпечити фінансування економічної діяльності та ефективний перерозподіл капіталу в суспільстві.

Дослідженням теоретичних аспектів ролі фінансових посередників на вітчизняному фінансовому ринку займаються О. Бала, В.В. Корнеєв, О. Л. Некрасова, П.М. Рубанов, В. Л. Смагін. У наукових публікаціях цих фахівців розкрито сутність фінансових посередників, їх функції та особливості діяльності в Україні.

Мета статті

Метою дослідження є уточнення змісту поняття «фінансові посередники» та оцінювання їх діяльності в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу дослідження

Основною причиною виникнення в економічній науковій літературі поняття «фінансові посередники» слід вважати саме розвиток вітчизняного фінансового ринку, оскільки ефективно його формування неможливе без створення та розвитку якісних фінансових посередників.

Необхідно зазначити, що серед вчених-економістів відсутня єдність у поглядах щодо визначення сутності та ролі фінансових посередників на фінансовому ринку. Це можна спостерігати з поданих нижче визначень.

Зокрема, В. Л. Смагін вважає, що фінансові посередники – це фінансові інститути, що опосередковують рух коштів від індивідуальних інвесторів до їх кінцевих користувачів [1, с. 207].

На думку О. Л. Некрасової, фінансові посередники – це юридичні особи, що беруть активну участь в організації процесу переміщення коштів у межах єдиної фінансової системи та надають фінансові послуги у встановленому законом порядку, здійснюють свою діяльність на ринку фінансових послуг з метою отримання прибутку або задоволення потреб суб'єктів цього ринку у фінансових послугах [2, с.158].

П.М. Рубанов виокремлює широкий та вузький підходи до розуміння сутності категорії «фінансовий посередник». Так, згідно з ширшим підходом, фінансові посередники трактуються як сукупність установ, які, по-перше, реалізують посередницькі функції у процесі здійснення акумуляції фінансових ресурсів та, по-друге, здійснюють у фінансовій сфері лише консультаційні, інформаційні або розрахункові функції.

З позиції вузького розуміння, фінансовими посередниками вважаються лише ті установи, які виконують функції власне залучення грошових коштів, а також їх розміщення. Тобто фінансові посередники, з одного боку, залучають депозити, емітують цінні папери, отримують страхові платежі, а з іншого – здійснюють інвестування та кредитування за рахунок залучених коштів [3, с. 98].

О. Бала під поняттям «фінансові посередники» розуміє такі фінансові установи, які здійснюють як спеціалізоване, так і універсальне обслуговування учасників фінансового ринку з приводу акумуляції вільних грошових коштів з метою отримання прибутку та задоволення потреб учасників фінансових відносин [4, с. 170].

В. Корнеев вказує, що фінансові посередники - спеціалізовані професійні оператори фінансового ринку – кредитно-інвестиційні установи, що пропонують і реалізують фінансові послуги як особливий товар на умовах провадження виняткових і сегментованих видів діяльності [5, с. 237].

Проаналізувавши та узагальнивши результати аналізу поглядів науковців на фінансове посередництво, ми дійшли висновку, що фінансові посередники – це фінансові установи, професійна діяльність яких пов'язана з акумулюванням тимчасово вільних коштів суб'єктів ринку для задоволення попиту у фінансових послугах учасників фінансових операцій з метою отримання прибутку.

Варто зазначити, що фінансові посередники покликані відігравати надзвичайно важливу роль на фінансовому ринку, оскільки їхня діяльність сприяє зменшенню вартості фінансових операцій, підвищенню ліквідності фінансових активів, диверсифікації ризику, створює умови для активізації роботи всіх інших учасників фінансового ринку.

Фінансові посередники обслуговують практично весь рух грошових потоків в економіці та створюють базові передумови виробництва, а саме: всіх стадій процесу суспільного відтворення – розподілу, обміну й споживання. Фінансовим посередникам належить головна роль у ринковій інфраструктурі, оскільки саме вони є необхідним елементом взаємодії у сфері грошових відносин між суб'єктами ринку і забезпечують відтворювальний процес на макро- та мікрорівнях.

Саме на фінансовому ринку відбувається перерозподіл коштів, у процесі якого вони переміщуються від тих, хто має їх надлишок, до тих, хто потребує інвестицій. При цьому кошти спрямовуються, як правило, від тих, хто не може їх ефективно використати, до тих, хто здатний використати їх продуктивно. Це сприяє не тільки підвищенню продуктивності та ефективності економіки загалом, а й поліпшенню економічного добробуту кожного суб'єкта ринку в суспільстві [6, с.111].

Роль фінансових посередників визначається у виконанні ними функцій. Останні детально характеризують значення фінансових посередників не тільки для активізації інвестиційних процесів, але й щодо створення умов для стабільного функціонування фінансового ринку в сучасних умовах.

Систематизувавши погляди науковців, пропонуємо виокремлювати такі основні функції фінансових посередників:

- акумуляцію грошових коштів одних суб'єктів та їх подальше інвестування в проекти інших суб'єктів;
- регулювання процесу організації ринку фінансових послуг;
- забезпечення рівноваги на ринку через погодження пропозиції і попиту на фінансові ресурси;
- захист прав споживачів фінансових послуг від внутрішніх та зовнішніх загроз;
- забезпечення руху фінансових ресурсів до найбільш ефективних, з економічної точки зору, споживачів шляхом використання різноманітних спеціальних інструментів;
- надання можливості, з одного боку, власникам капіталу ефективно та в короткий строк розмістити свої ресурси в прибуткові активи, а з іншого боку, позичальникам швидко отримати вільні кошти для фінансування певних виробничих або власних потреб на зворотній основі;
- координація взаємовідносин між регулюючими органами державної влади;
- мінімізація фінансових ризиків за рахунок їх перерозподілу між учасниками посередницьких операцій;
- перерозподіл фінансових ресурсів із традиційних галузей економіки в нові сфери та галузі діяльності, сприяння інноваційній діяльності.

Ефективність діяльності фінансових посередників можлива за умов виконання наступних принципів [2, с.158].

- принцип прибуткового господарювання (прибутковість, ліквідність, ризикованість повинні бути оптимальними);
- робота фінансових посередників у межах реально наявних і залучених ресурсів;
- повна економічна самостійність та економічна відповідальність фінансових посередників за результати своєї діяльності (встановлення плати за послуги або відсоткових ставок, вибір власної стратегії і тактики розвитку);
- спекулятивний принцип (регулюється законодавством та відповідними нормативами);
- діяльність фінансових посередників повинна регулюватися економічними, а не адміністративними методами;
- взаємини фінансових посередників з користувачами їхніх послуг повинні будуватися як звичайні ринкові: єдина мета – отримання прибутку; розумне невтручання в справи один одного; вирішення спірних питань у суді.

У сучасних умовах розвитку економіки можна впевнено стверджувати, що ступінь розвитку фінансового ринку характеризується кількістю і різноманітністю фінансових посередників, а також асортиментом фінансових послуг, які вони надають учасникам ринку.

Вітчизняне законодавство виокремлює дві групи фінансових посередників: банківську систему (Національний банк, універсальні та спеціалізовані банки) та небанківські фінансові інститути. Різновидом небанківських фінансових інститутів є: кредитні спілки, страхові компанії, ломбарди, недержавні пенсійні фонди, лізингові та факторингові компанії.

В Україні через слабкий розвиток фондового ринку ключова роль у здійсненні посередницької діяльності на фінансовому ринку в Україні належить банківській системі.

Банківська система – важливий елемент економічного базису суспільства, що розвивається за законами ринкової економіки. Вона є основою кредитно-фінансової системи. Без неї неможливе функціонування сучасної економіки. Як складова частина економічної та кредитно-фінансової систем, банківська система не лише залежить від них, а й сама сприяє їх розвитку. З розвитком економіки відбуваються кількісні та якісні зміни як у банківській, так і у кредитно-фінансовій системі загалом.

Банківська система – це комплекс різноманітних банківських інституцій та їхніх властивостей, що мають різні форми власності, організаційно-правовий статус, напрями діяльності, які взаємодіють між собою як єдине ціле. Вона внутрішньо організована, усі структурні елементи її взаємопов'язані, певним чином упорядкована система зв'язків між банками, їх кредиторами і позичальниками [7, с. 353].

Банківська система має загальну мету і завдання. Основне її призначення – регулювання кредитних і грошових потоків, сприяння економічному зростанню.

Хоч у зарубіжній і вітчизняній економічній літературі поняття «банківська система» достатньо розповсюджене, але при цьому єдиного підходу до його ідентифікації немає. Трапляються широкі і вузьке його трактування. У широкому значенні під банківською системою розуміють кредитно-фінансову систему взагалі. Розглядають її як сукупність різних видів банків і кредитних установ, за допомогою яких здійснюють мобілізацію коштів і надають різноманітні послуги щодо приймання вкладів і надання кредитів.

У вузькому розумінні банківську систему розглядають лише як сукупність різних видів взаємопов'язаних між собою банків, які функціонують як єдиний організм у певний історичний період і виконують вони відповідні функції, що пов'язані зі здійсненням мобілізації коштів, наданням різноманітних послуг (приймання вкладів і надання кредитів) з метою отримання доходу [7, с. 353].

Основною причиною існування різноманіття в розумінні поняття «банківська система» є її складність, яка з розвитком економічної системи і набуттям нових властивостей зростає.

Сучасні вчені-економісти також вважають, що банківська система не є простою сукупністю банків, і роблять зауваження один одному з приводу неточного визначення цього поняття. Однак дефініції, які вони самі дають, мало що змінюють, а часто ускладнюють розуміння цього поняття. На думку професора М. І. Савлука, «...більш правомірним видається формулювання банківської системи як законодавчо визначеної, чітко структурованої та субординованої сукупності фінансових посередників, які здійснюють банківську діяльність на постійній професійній основі і функціонально взаємопов'язаних в самостійну економічну структуру» [8, с. 564].

Професор С. В. Мочерний в економічній енциклопедії трактував банківську систему як «сукупність фінансових установ грошового ринку (що займаються банківською діяльністю) у їх взаємозв'язку і взаємодії, діяльність яких законодавчо визначена» [9, с. 86].

В Україні побудована дворівнева банківська система, яка складається з Національного банку України та інших банків, відносини між банками системи будуються у двох площинах – по вертикалі й по горизонталі, відповідно до положень Закону «Про банки і банківську діяльність» [10]. Перший рівень банківської системи займає Національний банк України. Він виконує функцію головного регулювального

органу системи, провадить грошово-кредитну політику, що займає провідне місце в регулюванні всієї економіки країни.

Важливу роль у забезпеченні функціонування та розвитку банківської системи відіграють банки другого рівня.

Банки є основною складовою банківської системи держави і належать до особливої категорії ділових підприємств, котрі отримали назву фінансових посередників.

Загальноекономічна роль банків як основних фінансових посередників визначається їхніми можливостями залучати тимчасово вільні грошові кошти та ефективно розміщувати їх. Саме від спроможності банківської системи акумулювати необхідні ресурси, що забезпечили б потребу суб'єктів господарювання в додаткових грошових коштах, залежить можливість діяльності цих суб'єктів у всіх секторах економіки, а також перспектива подолання спаду української економіки, який відбувся внаслідок світової фінансової кризи, та подальший її розвиток.

Необхідно розглянути наступні позиції, що відображають роль банків у економіці:

По-перше, банки як фінансові посередники займають частку фінансового ринку та перерозподіляють позичкові капітали.

По-друге, з огляду на функціональне призначення, банки беруть активну участь у формуванні грошової пропозиції та можуть суттєво впливати на економічне становище загалом.

По-третє, банки надають суб'єктам ринку широкий спектр послуг, що також впливає на економічні процеси в суспільстві.

Якщо за станом на 01 жовтня 2015 року в Україні було зареєстровано 120 банків, які мали банківську ліцензію, то за станом на 1 січня 2015 року таких банків було вже 163. Упродовж 2014-2015 років Правління НБУ прийняло 65 рішень про віднесення банків до категорії неплатоспроможних, 20 з яких у 2015 році. За підсумками 9 міс. 2015 року чисті активи банківської системи України скоротились на 8,2 % та станом на 1 жовтня 2015 року склали 1 208,88 млрд грн [11].

Щодо небанківських фінансових установ, то вони теж є професійними учасниками фінансового ринку, спеціалізуються на наданні фінансових послуг, забезпечуючи кредитування, спільне інвестування, управління активами, страхування, посередництво у купівлі-продажі фінансових інструментів, недержавне пенсійне забезпечення, гарантійні операції тощо.

Важливою небанківською фінансовою установою є кредитні спілки. Кредитні спілки - це громадські організації, що створюються на добровільних засадах з метою акумуляції заощаджень своїх членів для взаємного кредитування.

Науковці Н. Р. Швець та О. М. Осадець називають основні особливості організації та діяльності кредитних спілок в Україні, а саме [12, с.61]: невеликі членські внески; короткі терміни оформлення позик; обмеження діяльності невеликим колом осіб (членами та пайовиками кредитної спілки); непублічність діяльності; відносини між спілкою і пайовиками виникають на основі членства і не є клієнтськими відносинами; членами кредитних спілок можуть бути тільки фізичні особи; взаємна повна відповідальність членів кредитної спілки.

Основною перевагою кредитних спілок є те, що вони в порівнянні з банками пропонують низьку мінімальну суму кредиту, гнучку систему погашення кредиту та необов'язковість кредитного забезпечення.

За станом на 01.10.2015 року в Україні до Державного реєстру фінансових установ було внесено 589 кредитних спілок. Загальна кількість членів кредитних спілок склала 751,7 тис. осіб, що на 69,9 тис. осіб менше показника станом на 01.01.2015 року. Більшість кредитних спілок (244, або 60 % загальної кількості таких установ) об'єднували відносно невелику кількість членів – до 1 000 осіб. Сукупний обсяг активів кредитних спілок порівняно з початком року зменшився на 15,6 % та станом на 01.10.2015 р. дорівнював 2 193,0 млн грн [13].

Виняткову роль на фінансовому ринку відіграють страхові компанії, забезпечуючи інвесторам страховий захист від різного роду ризиків. Страхові компанії - це здебільшого спеціалізовані небанківські фінансові інститути, які виконують функції страхування від різних непередбачуваних випадків за рахунок сформованих цільових фондів. Формування цільових фондів страхових компаній здійснюється шляхом залучення коштів підприємств, організацій або населення через сплату страхових внесків на підставі укладених договорів про відшкодування збитків або виплату певної суми у разі настання страхового випадку.

На сьогодні страховий ринок України має низку невирішених проблем: нестабільність політичної ситуації; низьку зацікавленість у страхуванні внаслідок низької платоспроможності населення; анексію АР Крим та ведення бойових дій на Сході України; існування певної недовіри до страхування; нестійкість національної валюти; недосконале законодавство; високий рівень інфляції; недостатній розвиток довгострокового страхування життя, пенсійних ануїтетів та інших видів накопичувального страхування; невелика фінансова місткість вітчизняного страхового ринку, недостатня капіталізація та низька

ліквідність страховиків; низька страхова культура населення, страхових посередників і деяких страховиків; недостатній рівень кадрового та наукового забезпечення [14, с. 29]

Загальна кількість страхових компаній станом на 01.10.2015 р. становила 368, у тому числі СК «life» – 52 компанії, СК «non-life» – 316 компаній, (станом на 01.01.2015 налічувалося 382 страхові компанії, у тому числі СК «life» – 57 компаній, СК «non-life» – 325 компаній), тобто загальна кількість страховиків скоротилась у порівнянні з початком року на 4 % [13].

Однією з небанківських фінансових установ є ломбард. Ломбард — це небанківська фінансова установа, винятковим видом діяльності якої є надання споживчого кредиту фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу рухомого майна, яке може легко реалізувати.

Сьогодні ломбарди виконують функцію соціально-економічних стабілізаторів, які зорієнтовані на видачу короткострокових кредитів фізичним особам.

Станом на 01.10.2015 р. в Україні діяло 479 ломбардів. Вони видали фінансових кредитів на суму 1 321,9 млн грн. Ломбарди традиційно орієнтовані на видачу дрібних та короткострокових кредитів. Середній розмір такого кредиту становить близько 1 тис. грн.

Нетривалий період, на який беруть кредити в ломбардах, можна пояснити високою відсотковою ставкою за ними. Середньозважена річна відсоткова ставка за фінансовими кредитами ломбардів становить майже 200 % [13].

Важливим інститутом-інвестором на фінансовому ринку, який має унікальні можливості щодо акумулювання та подальшого інвестування значних коштів на довготермінові періоди, є також недержавні пенсійні фонди (НПФ).

Недержавні пенсійні фонди – це спеціалізовані фінансові установи, основним завданням яких є накопичення грошових коштів за рахунок добровільних відрахувань із заробітної плати або інших внесків на рахунках спеціальних фондів з метою їх подальшого збільшення і, як наслідок, здійснення грошових виплат фізичним особам після досягнення ними пенсійного віку.

Значущість недержавних пенсійних фондів (НПФ) визначається їхньою спроможністю бути суттєвим джерелом підтримки економіки країни, оскільки трансформуючи вільні кошти індивідуальних та корпоративних інвесторів у інвестиції, вони виступають джерелом довгострокових інвестиційних ресурсів, які сприяють економічному зростанню національної економіки.

За підсумком 9 міс. 2015 р. в Державному реєстрі фінансових установ містилась інформація про 72 недержавних пенсійних фонди. Протягом року кількість недержавних пенсійних фондів зменшилась на 8 установ. Сукупний обсяг здійснених пенсійних виплат (одноразових та на визначений строк) станом на 01.10.2015 р. склав 528,9 млн грн, що на 51,2 % більше порівняно з початком року. Що стосується одноразових виплат, то з початку року вони зросли на 44,0 %, а обсяги пенсійних виплат на визначений строк збільшились на 125 % [13].

Лізинг - це підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних або залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виняткове користування на певний термін лізингоотримувачу майна, яке є власністю лізингодавця або отримується ним у власність за дорученням і згодою з лізингоотримувачем у відповідного продавця за умови сплати лізингоотримувачем періодичних лізингових платежів [15, с. 7].

Станом на 01.10.2015 до Переліку юридичних осіб, які мають право надавати фінансові послуги та перебувають на обліку в Нацкомфінпослуг, внесено інформацію про 267 юридичних осіб – лізингодавців та до Державного реєстру фінансових установ внесено інформацію про 293 фінансові компанії, що надають послуги фінансового лізингу.

Вартість чинних договорів фінансового лізингу станом на 01.10.2015 становила 29 981,8 млн грн, що на 47,6 % менше показника за відповідний період попереднього року (57 230,6 млн грн станом на 01.10.2014 р.) [13].

Ефективним і надійним інструментом фінансової підтримки суб'єктів господарювання виступає факторинг.

Термін факторинг походить від слова фактор (англ. «посередник, маклер»). Факторинг - це фінансова операція, при якій одна сторона (фактор) передає або зобов'язується передати грошові кошти в розпорядження другої сторони (клієнта) за відповідну плату, а клієнт поступається або зобов'язується поступитися фактору своїм правом грошової вимоги до третьої особи (боржника) [16, с. 37].

При здійсненні факторингової операції беруть участь три сторони: постачальник, покупець та фактор. Економічний зміст факторингової операції проявляється в тому, що постачальник отримує певну суму коштів від фактора, який його обслуговує, у момент відвантаження товару покупцеві до оплати її покупцем. Лише частина суми виплачується у ході певного обумовленого у договорі терміну. Неповна оплата рахунків у момент їх придбання служить для фактора гарантією від можливих збитків, у зв'язку з будь-якими обставинами.

Станом на 01.10.2015 в Державному реєстрі фінансових установ містилась інформація про 378 фінансових компаній, які мали право надавати послуги факторингу. Протягом 9 місяців 2015 року

фінансові компанії уклали 9 544 договори факторингу на загальну суму 11 561,3 млн грн, виконали 8 548 5 договорів на суму 12 894,4 млн грн. Чинними на кінець 3 кварталу 2015 року залишалося 7 278 договорів факторингу.

Кількість договорів факторингу, укладених протягом 9 місяців 2015 року, становила 9 544 одиниці, що на 25,8 % (3 311 одиниць) менше, порівняно з цим показником аналогічного періоду 2014 року. Вартість договорів факторингу становила 11 561,3 млн грн, що на 19,1 % (2 727,6 млн грн) менше, порівняно з аналогічним періодом минулого року [13].

Висновки та перспективи подальших досліджень

Фінансовими посередниками є фінансові установи, професійна діяльність яких пов'язана з акумулюванням тимчасово вільних коштів суб'єктів ринку для задоволення попиту у фінансових послугах учасників фінансових операцій з метою отримання прибутку. До фінансових посередників належать: банківська система (Національний банк, універсальні та спеціалізовані банки) та небанківські фінансові інститути.

Однією із передумов подальшого розвитку фінансового ринку України є відновлення довіри до його учасників. У контексті вирішення цієї проблеми важливим видом діяльності повинно стати: інформування населення про стан діяльності учасників фінансового ринку; активізація ролі держави та її органів у зміцненні фінансового ринку України; впровадження нових, більш привабливих та прогресивних видів послуг; приведення вітчизняного фінансового ринку у відповідність до світових стандартів.

Список літератури

1. Смагін, В. Л. Діяльність базових інститутів фінансового ринку в контексті інституціональних змін [Текст] / В. Л. Смагін // Стратегія розвитку України (економіка, соціологія, право. – 2014. – №3. – С. 207-212.
2. Некрасова, О. Л. Механізм правового регулювання діяльності фінансових посередників ринку фінансових послуг [Текст] / О. Л. Некрасова // Теоретичні і практичні аспекти економіки та інтелектуальної власності : збірник наукових праць : у 2-х вип. / ПДТУ. - Маріуполь, 2012. – Вип. 1, Т. 2. – С. 157-162.
3. Рубанов, П. М. Еволюція теоретичних поглядів на сутність фінансового посередництва [Текст] / П. М. Рубанов // Вісник Сум. держ. ун-ту. Сер. Економіка. – 2011. – № 4. – С. 97-101.
4. Бала, О. Фінансове посередництво в Україні: сутність та види [Текст] / О. Бала, О. Цізда // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.6. – С. 169-174.
5. Корнеєв, В. В. Фінансові посередники як інститути розвитку [Текст] : монографія / В. В. Корнеєв. – К.: Основа. – 2007. – 192 с.
6. Шелудько, В. М. Фінансовий ринок [Текст] : нач. посіб / В. М. Шелудько. – К.: Знання-Прес, 2002. – 535 с.
7. Кириленко, В. Банківська система: суть та перспективи її розвитку в Україні [Текст] / В. Кириленко // Журнал європейської економіки. – 2010. – № 3. – С. 352-375.
8. Гроші та кредит [Текст] : підручник / [М. І. Савлук, А. М. Мороз, І. М. Лазепко та ін.]; за заг. ред. М. І. Савлука. – [4-те вид., перероб. і доп.] – К.: КНЕУ, 2006. – 744 с.
9. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т. 1 [Текст] / Редкол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – 864 с.
10. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс] : закон України № 679-ХІV від 7 грудня 2000 р. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
11. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // www.bank.gov.ua
12. Швець, Н. Р. Кредитні спілки в структурі фінансового посередництва [Текст] / Н. Р. Швець, О. М. Осадець // Науковий огляд. – № 8 (18). – 2015. – С. 56-63.
13. Аналітичний огляд ринку небанківських фінансових послуг України за 9 міс. 2015 року. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: //http://rurik.com.ua/documents/research/non_banks_3_kv_2015.pdf.
14. Кривенцова, А. Дослідження фінансової діяльності страхових компаній в Україні [Текст] / А. Кривенцова // Схід. – № 8 (140). – грудень 2015 р. – С. 26-31.
15. Олевська, Є. Лізинг як одна із форм надання майна у користування [Текст] / Є. Олевська // Юридичний Вісник України. – 2013. – № 40. – С. 6-12.
16. Бондаренко, П. В. Факторинг ефективний фінансовий механізм [Текст] / П. В. Бондаренко, В. Г. Бондаренко // Перспективні напрямки світової науки. Збірник статей учасників двадцять п'ятої Міжнародної науково-практичної конференції «Інноваційний потенціал світової науки – XXI сторіччя». «Природничі та точні науки; Соціально-економічні науки». – 2014. – Т. 2. – С. 35-39.

References

1. Smahin, V. L. (2014). Diyal'nist' bazovykh instytutiv finansovoho rynku v konteksti instytutsional'nykh zmin. *Stratehiya rozvytku Ukrainy (ekonomika, sotsiologiya, pravo)*, 3, 207-212.
2. Nekrasova, O. L. (2012). Mekhanizm pravovoho rehulyuvannya diyal'nosti finansovykh poserednykiv rynku finansovykh posluh. *Teoretychni i praktychni aspekty ekonomiky ta intelektual'noyi vlasnosti*, 1(2), 157-162.
3. Rubanov, P. M. (2011). Evolyutsiya teoretychnykh pohlyadiv na sutnist' finansovoho poserednytstva. *Visnyk Sum. derzh. un-tu. Ser. Ekonomika*, 4, 97-101.
4. Bala, O. & Tsizda, O. (2010). Finansove poserednytstvo v Ukraini: sutnist' ta vydy. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrainy*, 20.6, 169-174.
5. Korniyeyev, V. V. (2007). *Finansovi poserednyky yak instytuty rozvytku*. Kyiv: Osnova.
6. Shelud'ko, V. M. (2002). *Finansovyy rynek*. Kyiv: Znannya-Pres.
7. Kyrylenko, V. (2010). Bankivs'ka systema: sut' ta perspektyvy yiyi rozvytku v Ukraini. *Zhurnal yevropeys'koyi ekonomiky*, 3, 352-375.
8. Savluk, M. I., Moroz, A. M., Lazepko, I. M. (2006). *Hroshi ta kredyt*. Kyiv: KNEU.
9. Mochernyy, S. V. (2000). *Ekonomichna entsyklopediya*. Kyiv: Akademiya.
10. Pro banky i bankivs'ku diyal'nist' (2000). Retrieved from : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
11. *Ofitsiyyny sayt Natsional'noho banku Ukrainy*. (2016). Retrieved from: www.bank.gov.ua.
12. Shvets', N. R. & Osadets', O. M. (2015). Kredytni spilky v strukturi finansovoho poserednytstva. *Naukovyy ohlyad*, 8 (18), 56-63.
13. Analychnyy ohlyad rynku nebankivs'kykh finansovykh posluh Ukrainy za 9 mis. 2015 roku. (2015). Retrieved from: http://rurik.com.ua/documents/research/non_banks_3_kv_2015.pdf.
14. Kryventsova, A. (2015). Doslidzhennya finansovoyi diyal'nosti strakhovykh kompaniy v Ukraini. *Skhid*, 8, (140), 26-31.
15. Olevs'ka, Ye. (2013). Lizynh yak odna iz form nadannya mayna u korystuvannya. *Yurydychnyy Visnyk Ukrainy*, 40, 6-12.
16. Bondarenko, P. V., Bondarenko V. H. (2014). Faktorynh efektyvnyy finansovyy mekhanizm. *Perspektyvni napryamky svitovoyi nauky*, 2, 35-39.

Стаття надійшла до редакції 06.06.2016 р.